

Odluka o donošenju Kodeksa korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima
Republika Hrvatska ima dionice ili udjele

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članaka 1. i 8. i članka 31. stavka 2. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11, 119/14 i 93/16), a u vezi s člankom 17. Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 94/13, 18/16 i 89/17 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i člankom 272.p Zakona o trgovačkim društvima (»Narodne novine«, br. 111/93, 34/99, 121/99 – vjerodostojno tumačenje, 52/00 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11 – Kazneni zakon, 152/11, 111/12, 68/13 i 110/15), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 28. prosinca 2017. godine donijela

ODLUKU

O DONOŠENJU KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA U KOJIMA REPUBLIKA HRVATSKA IMA DIONICE ILI UDJELE

NN 132/17

na snazi od 06.01.2018. godine

I.

Donosi se Kodeks korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele, koji je u prilogu ove Odluke i čini njezin sastavni dio.

II.

Danom stupanja na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o donošenju Kodeksa korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele (»Narodne novine«, broj 112/10).

III.

Ova Odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.
(objava u NN-a 29.12.2017)

KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA U KOJIMA REPUBLIKA HRVATSKA IMA DIONICE ILI UDJELE

I. CILJEVI I OSNOVNA NAČELA

Kodeks korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele (u daljnjem tekstu: Kodeks) predstavlja zbir načela poslovnog profesionalnog ponašanja i dobrih običaja kojima se jača korporativna i vlasnička odgovornost provođenjem standarda ponašanja u svrhu postizanja dobrobiti za sve sudionike.

Kodeks je prvenstveno namijenjen trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama od strateškog i posebnog interesa za Republiku Hrvatsku definiranih Odlukom o utvrđivanju popisa trgovačkih društava i drugih pravnih osoba od strateškog i posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Primjena smjernica i preporuka iz ovog Kodeksa preporuča se svim trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele.

Cilj Kodeksa je uspostava, održanje i daljnje unaprjeđenje visokih standarda korporativnog upravljanja i transparentnosti poslovanja trgovačkih društava u kojima Republika Hrvatska ima vlasnički udio (državni portfelj) kako bi se učinkovito i odgovorno upravljalo državnom imovinom i postigla dobrobit za trgovačko društvo kroz povećanje vjerodostojnosti, profesionalizma i konkurentnosti, ali i dobrobiti za zajednicu.

Trgovačka društva u državnom portfelju u svom poslovanju moraju uvažavati ostvarivanje svojih gospodarskih i poslovnih ciljeva i planova pridržavajući se zakona ekonomije, ali također moraju sudjelovati u ostvarivanju važnih društvenih i političkih ciljeva kako za državu tako i za lokalnu zajednicu.

Primjenom Kodeksa može se doprinijeti usklađivanju ostvarivanja ekonomskih i društvenih ciljeva u poslovanju trgovačkih društava u državnom portfelju uz promicanje profesionalnog upravljanja poslovanjem, ali i provedbi vlasničke politike države koja će koristeći državnu imovinu ostvariti financijske i socijalne koristi.

Primjena Kodeksa može doprinijeti ostvarivanju dobrobiti za trgovačko društvo i zajednicu kroz ostvarivanje transparentnosti poslovanja, stručnosti i neovisnosti tijela i organa trgovačkog društva, sprječavanje sukoba interesa, borbe protiv korupcije te brige za zaposlenike kao i za okoliš.

Primjena ovog Kodeksa ima cilj doprinijeti boljem i efikasnijem upravljanju trgovačkim društvom, boljem strateškom i operativnom nadzoru, većoj financijskoj i društvenoj učinkovitosti, kvalitetnijem upravljanju državnom imovinom, pozitivnom učinku na državni proračun, kvalitetnijoj usluzi i proizvodima, privlačenju investitora i boljoj integraciji Republike Hrvatske unutar Europske unije.

II. IZAZOVI UPRAVLJANJA TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA U DRŽAVNOM PORTFELJU

Poslovanje trgovačkih društava u državnom portfelju često je usmjereno na ostvarivanje ekonomskih, ali i društvenih ciljeva, što može rezultirati donošenjem nedosljednih ili ekonomski neopravdanih odluka. Dio poteškoća trgovačkih društava u državnom portfelju leži u potrebi ispunjavanja njihove dvostruke uloge. S jedne strane, njihovo poslovanje mora biti ekonomski opravdano, a s druge strane potrebno je da ona ispune političke i društvene ciljeve kojim se često ne ostvaruje direktna financijska korist.

Trgovačka društva u državnom portfelju rezultanta su tranzicijske problematike hrvatskog gospodarstva u kojima su vlade odlučivale zadržati vlasništvo u strateškim trgovačkim društvima ili trgovačkim društvima koja pružaju ključne infrastrukturne ili socijalne usluge. Trgovačka društva u državnom portfelju i dalje imaju važnu ulogu u gospodarstvu gdje čine značajan udio bruto domaćeg proizvoda.

Trgovačka društva u državnom portfelju suočavaju se s operativnim i upravljačkim izazovima koji se u nekim aspektima razlikuju od privatnih poduzeća. Temeljna razlika je u

tome što su trgovačka društva u državnom vlasništvu potrebna za ostvarivanje i društvenih i poslovnih ciljeva. S jedne strane, oni bi trebali pomoći u postizanju važnih društvenih i političkih ciljeva, a s druge strane, moraju se pridržavati zakona ekonomije kako bi preživjeli i napredovali u tržišnom gospodarstvu.

Trgovačka društva u državnom portfelju često pružaju temeljne usluge koje su bitne za razvoj gospodarstva. Ove temeljne usluge jedan su od razloga zbog kojih vlade mogu tražiti izravnu kontrolu nad njima. Istodobno, prekomjerno sudjelovanje vlade može rezultirati neekonomskim odlučivanjem. Cilj ovog Kodeksa je promicati profesionalno upravljanje te strateški i operativni nadzor, kako bi se poboljšala financijska i socijalna izvedba trgovačkih društava u državnom portfelju.

III. VLASNIČKA POLITIKA REPUBLIKE HRVATSKE – SMJERNICE ZA UPRAVLJANJE DRŽAVNIM PORTFELJEM

Državnim portfeljem trgovačkih društava će se upravljati putem nadležnih tijela Republike Hrvatske koja provode vlasničku politiku, u području korporativnog upravljanja.

Kratkoročni politički ciljevi, političke promjene ili promjene u državnoj upravi ne smiju destabilizirati poslovanje trgovačkih društava u državnom portfelju.

Nadležna tijela Republike Hrvatske koja provode vlasničku politiku će u upravljanju državnim portfeljem redovito donositi, objavljivati i ažurirati vlasnička pravila, donositi plan i određivati politiku vlasništva, ciljeve, određivati opseg, opravdanje i svrhu državnog vlasništva te očekivane rezultate i kriterije uspješnosti poslovanja.

U provođenju vlasničke politike upravljanja državnom imovinom u obliku dionica i poslovnih udjela u trgovačkim društvima nadležna tijela Republike Hrvatske će prioritet dati gospodarskim ciljevima i financijskim rezultatima trgovačkih društava jer bez financijskih rezultata i gospodarske održivosti nije moguće postići društvene ciljeve.

Nadležna tijela Republike Hrvatske moraju od trgovačkih društava dobiti pravovremene, potpune i točne informacije o poslovanju kako bi mogla donositi vlasničke odluke i određivati vlasničku politiku.

Trgovačka društva u državnom portfelju dužna su nadležnim tijelima koja provode vlasničku politiku, dostavljati konsolidirana i nekonsolidirana financijska izvješća i ostale potrebne podatke o poslovanju, kako za matično društvo tako i za povezana i ovisna društva kako bi se temeljem njih mogla utvrditi vlasnička politika Republike Hrvatske te pravovremeno donijeti potrebne odluke.

Republika Hrvatska će putem nadležnih tijela koja provode vlasničku politiku a temeljem praćenja ključnih pokazatelja uspješnosti poslovanja redovito prikupljati i analizirati podatke i izvještavati javnost o rezultatima.

Vlasnička politika odnosit će se na upravljanje dionicama i poslovnim udjelima, politiku biranja predstavnika Republike Hrvatske u skupštinama i nadzornim odborima, politiku dividendi odnosno dobiti trgovačkih društava, kao i restrukturiranja i upravljanja kriznim situacijama te politiku privatizacije.

Nadležna tijela Republike Hrvatske koja provode vlasničku politiku će u donošenju odluka vezanih za vlasničku politiku primarno uvažavati potrebe stabilnosti poslovanja, ostvarivanja dobiti, investiranja i razvoja te konkurentnosti uvažavajući nadležnosti i odgovornosti organa i tijela trgovačkog društva i njegovu samostalnost i pravnu osobnost.

Nadležna tijela Republike Hrvatske koja provode vlasničku politiku će u korporativnom upravljanju državnim portfeljem primjenjivati isti zakonski okvir koji je propisan za pravne oblike i upravljačke strukture te prava i obaveze trgovačkih društava u privatnom vlasništvu.

Trgovačka društva u državnom portfelju donositi će javne i provedive odluke o politici dividendi.

IV. PREPORUKE NADZORNOM ODBORU

Sva trgovačka društva u državnom portfelju trebaju imati funkcionalan nadzorni odbor čiji broj članova i sastav odgovara potrebama trgovačkog društva i koji odgovara jednako svim dioničarima odnosno svim imateljima poslovnih udjela.

Nadzorni odbor mora donositi objektivne i neovisne odluke rukovodeći se u prvom redu dobrobiti trgovačkog društva. Članovi nadzornog odbora imaju dužnost lojalnosti i brige o interesima trgovačkog društva i njegovih dioničara. Ta dužnost zahtijeva od članova nadzornog odbora da djeluju na potpuno informiranoj osnovi, u dobroj vjeri i uz dužnu marljivost.

Članovi nadzornog odbora ne smiju biti u nikakvom sukobu interesa bilo u smislu važećih propisa bilo u smislu sukoba interesa trgovačkog društva i osobnog interesa koji bi doveo u pitanje njihovo donošenje objektivnih i neovisnih odluka na dobrobit trgovačkog društva.

Članovi nadzornog odbora ne smiju donositi odluke na temelju osobnih interesa ili interesa osoba s kojima su povezani.

Članovi nadzornog odbora trgovačkog društva ne mogu biti članovi nadzornog odbora ili uprave u drugim trgovačkim društvima koja se bave istom djelatnošću te ne smiju osobno ili preko drugih osoba na bilo koji način konkurirati trgovačkom društvu.

Članovi nadzornog odbora ne smiju imati vlasništvo odlučujućeg vlasničkog udjela u trgovačkom društvu koje se može smatrati konkurentnim.

Nadzorni odbor koji je odgovoran za strategiju upravljanja, glavne planove i postavljanje ciljeva uspješnosti mora u tom smislu voditi brigu o transparentnosti u poslovanju i borbi protiv korupcije te će nastojati da trgovačko društvo u skladu sa svojim mogućnostima i potrebama uvede postojanje neovisne osobe za praćenje usklađenosti i pritužbe.

Nadzorni odbor je odgovoran za politiku plaća i sustav nagrađivanja i motiviranja zaposlenika, posebno uprave koja mora biti povezana s financijskom uspješnošću poslovanja i ostvarivanjem ciljeva te mora u vezi s tim donijeti pravila koja omogućavaju nagrađivanje ali i raskide ugovora s upravom u slučaju neispunjavanja zadataka, bez štetnih posljedica za trgovačko društvo.

Članovi nadzornog odbora trebaju biti nagrađeni za svoje dužnosti. Njihove nagrade trebaju biti određene tržišnom praksom i ne bi trebale biti postavljene u znatnoj mjeri niže, a niti iznad nagrada koje se isplaćuju u usporednoj skupini trgovačkih društava, osim u slučaju kada je iznos naknade određen posebnim propisom.

V. PREPORUKE UPRAVI

Sva trgovačka društva u državnom portfelju trebaju imati funkcionalnu upravu čiji broj članova i sastav odgovara potrebama i financijskim mogućnostima trgovačkog društva.

Članovi uprave ne smiju biti u nikakvom sukobu interesa bilo u smislu važećih propisa bilo u smislu sukoba interesa trgovačkog društva i osobnog interesa, koji bi doveo u pitanje njihovo upravljanje trgovačkim društvom i donošenje objektivnih i neovisnih odluka na dobrobit trgovačkog društva.

Članovi uprave ne smiju donositi odluke na temelju osobnih interesa ili interesa osoba s kojima su povezani.

Uprava je odgovorna za izvršavanje planova i jasnih, mjerljivih i kvalitetnih ciljeva za koje će smjernice dati nadzorni odbor.

Članovi uprave imaju pravo na primanja za svoj rad u obliku fiksnog dijela plaće i varijabilnog dijela koji će biti u skladu s financijskom uspješnošću poslovanja i ostvarivanjem posebice srednjoročnih ciljeva i planova a temeljem odluke Vlade Republike Hrvatske kojom se utvrđuju plaće i druga primanja predsjednika i članova uprava trgovačkih društava, kao i donesenih pravila trgovačkog društva.

Nadzorni odbor Upravi treba davati jasne ciljeve. Ovi ciljevi moraju biti dogovoreni i formalizirani. U mjeri u kojoj je to moguće, ti ciljevi trebaju biti mjerljivi. Međutim, ne smije se zanemariti postizanje kvalitativnih ciljeva. Menadžeri se moraju periodično procjenjivati u odnosu na postizanje ciljeva.

VI. SURADNJA I ODNOS IZMEĐU NADZORNOG ODBORA I UPRAVE

Nadzorni odbor dužan je surađivati s upravom i pravodobno donositi sve odluke te o njima izvještavati upravu.

Uprava je dužna pravodobno i cjelovito izvještivati nadzorni odbor o svim činjenicama i okolnostima koje mogu biti od utjecaja na poslovanje, financijski položaj i stanje imovine trgovačkog društva, odnosno njegovih društava kćeri te surađivati s nadzornim odborom.

Uprava i nadzorni odbor su dužni uvijek postići sporazum glede strateških odrednica trgovačkog društva i provođenja strateških ciljeva.

Uprava i nadzorni odbor ne smiju zbog nesuradnje dovesti u pitanje stabilnost poslovanja ili donošenje odluka potrebnih za uredno, pravovremeno i odgovorno poslovanje trgovačkog društva.

VII. REVIZIJA I MEHANIZMI UNUTARNJE REVIZIJE

Trgovačko društvo je dužno imati nezavisne vanjske revizore, kao važan instrument korporativnog upravljanja, s obzirom na to da je njihova osnovna funkcija osigurati da financijska izvješća adekvatno odražavaju stvarno stanje društva u cjelini.

Nezavisnim vanjskim revizorom će se smatrati revizor koji nije vlasnički ili interesno povezan s trgovačkim društvom te ne pruža, sam ili putem povezanih osoba, nikakve druge usluge društvu.

Trgovačko društvo će u skladu sa Zakonom o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (»Narodne novine«, broj 78/15), uspostaviti Unutarnju reviziju koja procjenjuje adekvatnost, učinkovitost i djelotvornost sustava unutarnjih kontrola i na temelju objektivnih dokaza osigurava dovoljnu razinu sigurnosti da je provođenje postojećih procesa upravljanja rizicima, kontrola i upravljanja poslovanjem, odnosno korporativnog upravljanja u funkciji ostvarenja ciljeva trgovačkog društva.

Revizijski odbor i nadzorni odbor trebaju učinkovito sudjelovati u planiranju poslova unutarnjeg revizora.

Unutarnjim aktima trgovačkog društva potrebno je utvrditi da se unutarnjem revizoru ne može otkazati ugovor o radu bez suglasnosti nadzornog odbora.

VIII. PREPORUKE U VEZI OBAVJEŠTAVANJA I IZVJEŠTAVANJA

Trgovačka društva u državnom portfelju dužna su poštivati sve propise u vezi izvještavanja i transparentnosti poslovanja koja su određena za trgovačka društva u privatnom vlasništvu.

Kao obveznici primjene Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru i Zakona o fiskalnoj odgovornosti (»Narodne novine«, br. 139/10 i 19/14) trgovačka društva u državnom portfelju dužna su vršiti obveze obavještavanja i izvještavanja sukladno navedenim zakonima i odgovarajućim pravilnicima.

Trgovačka društva dužna su prilikom obavještavanja i izvještavanja paziti na povlaštene i cjenovno osjetljive informacije.

Državno tijelo koje obavlja vlasničke ovlasti upravljanja državnim portfeljem će u smislu vlasničke politike i transparentnosti najmanje jednom godišnje izvijestiti javnost o korporativnom upravljanju trgovačkim društvima uz redovito i stalno objavljivanje i ažuriranje popisa i osnovnih podataka o trgovačkim društvima u državnom portfelju na internetskim stranicama nadležnih tijela koja provode vlasničku politiku upravljanja državnim imovinom u obliku dionica i poslovnih udjela.

IX. PRIMJENA KODEKSA

Kodeks korporativnog upravljanja je namijenjen trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama od strateškog i posebnog interesa za Republiku Hrvatsku definiranih Odlukom o utvrđivanju popisa trgovačkih društava i drugih pravnih osoba od strateškog i posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, a preporuča se svim trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele.

Ovaj Kodeks ne primjenjuje se na državne agencije čija je primarna misija postizanje javnih odnosno društvenih ciljeva.

Primjena ovog Kodeksa podrazumijeva da trgovačka društva koja ga primjenjuju:

- svoju organizaciju i poslovanje usklade s preporukama Kodeksa
- najkasnije do dostave godišnjeg izvještaja dostave informaciju o primjeni preporuka Kodeksa ili objašnjenje razloga za odstupanje od njihove primjene
- da na zahtjev državnog tijela koje obavlja vlasničke ovlasti upravljanja državnim portfeljem dostavljaju dodatne pisane informacije i izvješća vezana uz primjenu odredbi Kodeksa te informacija i izvješća o primjeni Kodeksa
- da o uočenim nedostacima u primjeni Kodeksa obavijeste nadležno tijelo koje obavlja vlasničke ovlasti upravljanja državnim portfeljem.